

Butare, pomaranče in suhe hruške.

Lojze in njegova mati sta živela v revni kajžici skoraj zunaj vasi. Tudi dve sestrici je imel Lojze, pa sta bili obe še čisto majhni. Pa je že takole, da se tisti, ki stanuje bolj na samem, nikjer drugod kaj prida domačega ne počuti. Tudi Lojzetu niso bili vaški fantini nič kaj všeč, on pa seveda njim ne. V šolo so hodili vsi v drugo vas, malo čez polje in malo skoz gozd, pa največkrat niso šli skupaj. Lojze je hodil navadno malo spredaj ali pa malo zadaj. Le kadar Gromovega Vinka ni bilo, tedaj so šli skupaj. Prav za prav se samo z Vinkom nista mogla. Nekoč ga je Lojze v šoli zatožil, da je ptičkom gnezdo razmetal, za kar je bil Vinko tepen in še zaprt povrhu. Takoj drugi dan sta se spoprijela, nekaj bunk je Lojze odnesel, Vinku je pa kri iz nosa tekla. Pa je bilo kmalu vse dobro, a Lojze in Vinko si od tedaj nista bila več najboljša prijatelja.

In se je kakor vsako leto spet približala cvetna nedelja. V šoli so se že več kot ves teden pogovarjali in se prerekali, kdo bo imel več jabolk na butari. Lojze se ni dosti menil za to, saj je vedel, da imajo doma še v jeseni le malo jabolk. Pa tudi radi tega se ni menil, ker je vedno imel glavno besedo Gromov Vinko.

V odmoru pa se je nenadoma razkoračeno postavil pred Lojzeta — Gromov Vinko. Premeril ga je strokovnjaško od nog do glave in napol zasmehljivo dejal: »No, Lojze, kaj boš pa ti na butaro natvezel? Menda — suhe hruške...?«

Ves razred je bušknil v gromovit smeh.

Suhe hruške ... na butaro ... hahaha ...

»Boš že videl!«

Lojze je odgovoril kratko in korajžno, kakor da se na ves smeh požvižga. Saj se Vinka ne boji in drugi — naj se smejejo, če se jim ljubi.

Po končani šoli je Lojze naglo šel domov. Pa ni mogel pozabiti tistega o suhih hruškah. Zdaj je šele začutil, da je bil prav za prav res osramočen. Tuhtal in mislil je vso pot, kako bi se maščeval. Ali naj se pobriga, da bo imel on na butari največ jabolk, vsaj več kot Vinko? Težko bo šlo, — kje pa naj dobi jabolka, saj jih vendar mati nima več! Morda jih pa le še ima? Najprej bo torej treba poskusiti pri materi.

Ves zasopel je pritekel domov.

»Mama, ali imate še kaj jabolk za mojo butaro?«

»Ti si pa tič, glej ga! Kje pa naj jih vzamem? Vidiš, tako sem ti pravila, da jih moramo shraniti za butaro, ti si jih pa kar naprej hotel in hotel. Zdaj pa ničesar ni. Sama ne vem, kako bo.«

Lojze je gledal materi naravnost v oči, pa ni mogel spoznati, ali misli mati zares, ali ga hoče samo prestrašiti.

»E, gotovo imate še kje spravljene...«

»Nimam!«

Mati torej jabolk nima. To je zbolelo Lojzeta, saj je njegov prvi in najlepši načrt šel po vodi. Slutil je že naprej, da bo tako. In zdaj? Spet se je spomnil tistega o suhih hruškah in ob tej misli je postal žalosten. Toliko da ni že spustil joka, pa ga je rešila dobra mati, ki je takoj opazila Lojzetovo bolečino.

Če boš jutri lepo in pridno varoval sestrici, ti bom pa nekaj prinesla iz mesta ...«

Lojzetu se je zasvetilo v očeh.

»Seveda bom, seveda, samo da boste veliko jabolk prinesli. Veliko!«

»Prav veliko ne, saj jih je za butaro kmalu dovolj.«

»Veste, tisti Gromov Vinko mi je danes rekel, da bom jaz imel na butari suhe hruške, potem so se mi pa vsi smejali.«

»No, tisto pa že ne, nekaj ti bom že prinesla iz mesta, če boš lepo varoval doma.«

Drugi dan je ves nestrpen komaj čakal, kdaj se bo mati vrnila. Skočil je tudi tja doli za potok in narezal dolgih vrbovih šib, doma je pa potem naredil lepo butaro. Samo jabolk ji je še manjkalo, pa bi lahko takoj šel z njo v cerkev.

Mati pa ni prinesla nič jabolk, ampak štiri lepe — pomaranče. Kar zavriskal je Lojze. Boljša ena pomaranča kot deset jabolk!

Pa je prišla cvetna nedelja. V ranem jutru je Lojze naprtal svojo butaro in jo mahnil čez polje, skozi gozd proti cerkvi. Kar na smeh mu je šlo. Zdaj bi Lojze rad imel pred seboj Gromovega Vinka, ki je govoril o suhih hruškah. Da, njegova jabotka so proti Lojzetovim pomarančam še manj kot suhe hruške!

Stopil je v cerkev. Ponosno je korakal po sredi prav do oltarja, kjer je bilo mesto za šolarje. Ni postavil butare na tla, marveč jo je visoko držal v rokah, vsakdo je moral videti, da ima Šimnov Lojze pomaranče na butari.

V kotu pod prižnico je stal Gromov Vinko; smejal se je neprenehoma, presojal butare in šepetal s tovariši. Zdaj je zagledal Lojzeta. V trenutku mu je zastal navihani smeh, debelo je pogledal in dregnil tovariša: »Poglej kroto kajžarsko, ta ima pa pomaranče na butari...«

Minil je blagoslov in minila je maša. Otroci so se zakadili in se vsuli skozi vrata. Lojze je opazoval in gledal po butarah, če ima še kdo pomaranče. So jih imeli nekateri, pač, a štirih ni imel nihče.

Danes se Lojze ni izogibal vaškim fantinom. Kar v sredo médnje se je pomešal in se veselo smejal. Tako izzivalno se je smejal in ves čas je hotel stopati tik ob Vinku, da bi se bolj videla razlika med njegovo in Vinkovo butaro. Vinko je bil jezen, ni rekel ne bev ne mev, še pogledal ga ni.

Sredi pota pa je Vinko nenadoma stegnil roko, na Lojzetovi butari je zašumelo bršljanovo listje in Lojze je videl, da Vinkova roka z vso silo stiska in grabi za njegovo pomarančo.

»Kaj!«

V trenutku Lojzetova roka z veliko močjo udari po Vinkovi, takoj nato se zakotali pomaranča po rosní travi. Lojze skoči in v naslednjem trenutku je bila pomaranča že na varnem v njegovem žepu.

»Ti diše moje suhe hruške, kaj, hahaha...« se je Lojze vesel zasmejal jeznemu Vinku. Vinko se je čutil premaganega, pa nič ni pomagalo. Še enkrat bi se zakadil vanj, a ne upa, saj se zdaj vsi smejejo njemu, ko mu je Lojze tako lepo podrobil s tistim o suhih hruškah.

Zmagoslavno je Lojze prišel domov. Snel je pomaranče. Ena za mater, druga in tretja bo za sestríci, četrta, ki jo je moral junaško braniti, bo pa njegova.

Poslej se Lojze ni več tako izogibal vaškim fantinom. Danes sta že on in Gromov Vinko velika in prijatelja sta. Kadar sta dobre volje, se še vedno rada spomnita na tisto zgodbo o butarah, pomarančah in suhih hruškah.

